

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.02.2017, sp. zn. 30 Cdo 5103/2015, ECLI:CZ:NS:2017:30.CDO.5103.2015.1

Číslo: 77/2018

Právní věta: Na případ účasti vlastníka sousední nemovité věci ve stavebním řízení o vydání stavebního povolení dopadá čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a tudíž je nezbytné posuzovat přiměřenost jeho délky jako celek ve smyslu § 13 odst. 1 věty třetí zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.02.2017

Spisová značka: 30 Cdo 5103/2015

Číslo rozhodnutí: 77

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Odpovědnost státu za škodu, Stavební řízení, Zadostiučinění (satisfakce)

Předpisy: § 13 předpisu č. 82/1998Sb.
§ 31a předpisu č. 82/1998Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2015, sp. zn. 28 Co 95/2015.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 27. 10. 2014, č. j. 25 C 51/2013-43, rozhodl o žalobě, jíž se žalobce domáhal zaplacení částky 360 000 Kč. Žalobci přiznal částku ve výši 165 000 Kč (výrok I.). Žalobní návrh, aby žalovaná byla povinna zaplatit částku 195 000 Kč, soud prvního stupně zamítl (výrok II). Výrokem III. pak rozhodl o náhradě nákladů řízení. Odvolací soud v záhlaví uvedeným rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích o věci samé potvrdil a ve výroku o nákladech řízení jej změnil (výrok I) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok II). Žalované částky se žalobce domáhal jako náhrady nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou na sebe navazujících stavebních řízení o povolení přestavby budovy na pozemku parc. č. 131 v k. ú. O.u K. V., jež sousedí s nemovitými věcmi žalobce, budovou pozemku parc. č. 177 a pozemku parc. č. 125 v k. ú. O. u K. V. (dále jen „posuzované řízení“).

2. Odvolací soud vyšel z následujících skutkových zjištění soudu prvního stupně. Posuzované řízení

bylo zahájeno dne 16. 8. 2000 u Magistrátu města K. V. (dále jen „stavební úřad“). Oznámením ze dne 7. 12. 2000, č. j. SÚ/6004/00/Tom-330, se žalobce dozvěděl o zahájení řízení o vydání stavebního povolení pro stavebníky: a) V. L. a b) R. M., Sdružení S., klempířství a pokrývačství. Žalobce jako vlastník sousedních nemovitých věcí byl účastníkem posuzovaného řízení. Nesouhlasil s přestavbou budovy . V rámci řízení žalobce uplatňoval proti stavbě námitky. Dne 3. 1. 2001 přesto stavební úřad rozhodl o povolení předmětné stavby, proti čemuž podal žalobce odvolání. Okresní úřad Karlovy Vary dne 5. 4. 2001 odvolání rozhodnutím č. j. RR/48/2001/F zamítl. Žalobce reagoval podáním žaloby u Krajského soudu v Plzni. Ten rozsudkem ze dne 16. 3. 2005, č. j. 30 Ca 175/2001-62, rozhodnutí stavebního úřadu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Stavební úřad poté zjistil, že během dosavadního řízení byla stavba realizována a zkolaudována. Posléze bylo stavební povolení ze dne 3. 1. 2001 rozhodnutím Krajského úřadu Karlovarského kraje ze dne 8. 6. 2005 zrušeno a stavební úřad zahájil řízení o odstranění předmětné stavby, jež bylo však následně zastaveno. Žalobce se proti takovému postupu bránil odvoláním u Krajského úřadu Karlovarského kraje. Ten odvolání dne 24. 10. 2005 zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Žalobce následně postupoval podáním správní žaloby, o níž rozhodl rozsudkem Krajský soud v Plzni dne 9. 10. 2007, č. j. 30 Ca 110/2005-62. Zrušil rozhodnutí Krajského úřadu Karlovarského kraje ze dne 24. 10. 2005 i rozhodnutí stavebního úřadu ze dne 15. 7. 2005. Krajský úřad Karlovarského kraje se následně prostřednictvím kasační stížnosti obrátil na Nejvyšší správní soud. Ten stížnost dne 22. 5. 2009 zamítl. Žalobce se poté podle ustanovení § 80 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, domáhal opatření proti nečinnosti stavebního úřadu a Krajský soud přikázal stavebnímu úřadu, aby vydal rozhodnutí ve lhůtě 60 dnů ode dne doručení tohoto opatření. Stavební úřad dne 7. 4. 2011 předmětnou stavbu dodatečně povolil, proti čemuž se žalobce odvolal. Napadené rozhodnutí bylo dne 22. 8. 2011 zrušeno a věc byla vrácena k novému projednání a rozhodnutí ve věci. Stavení úřad dne 5. 4. 2012 opět předmětnou stavbu dodatečně povolil. Žalobce se opět odvolal. Krajský úřad Karlovarského kraje rozhodnutím č. j. 568/SÚ/12-4 napadené rozhodnutí potvrdil a odvolání žalobce zamítl. Rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 19. 7. 2012. Žalobce se již podáním správní žaloby dále nebránil.

3. Po právní stránce odvolací soud shledal, že podaná odvolání žalobce i žalované nejsou důvodná. Odvolací soud postupoval v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“) vztahující se k čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a judikaturou Nejvyššího soudu vztahující se k náhradě škody způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, zejména stanoviskem Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. [Cpjn 206/2010](#), uveřejněném pod č. 58/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Stanovisko“). K aplikaci Stanoviska uvedl, že je uplatnitelné i v poměrech jiných (nejen soudních) řízení vedených orgány státu či územních samosprávných celků. Soud prvního stupně zcela správně zhodnotil posuzované řízení jako celek včetně řízení před orgány soudní moci. Za konec řízení určil okamžik právní moci posledního vydaného rozhodnutí ve věci (tj. 19. 7. 2012). Zjištěnou délku řízení 12 let posoudil jako nepřiměřenou. Podle názoru odvolacího soudu došlo k porušení práva žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě ve smyslu § 13 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OdpŠk“). Konstatoval, že žalobci vznikla presumovaná morální újma spočívající v nejistotě o právních předpokladech existence a užívání stavby. Celkovou délku řízení zhodnotil jako extrémně dlouhou, v postupu správních orgánů shledal opakované nedůvodné průtahy. Ačkoliv řízení nebylo skutkově složité, správní orgány se dle něj dopustily závažných procesních pochybení a jejich rozhodnutí musela být opakovaně rušena soudem pro nepřezkoumatelnost (rozsudky Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 3. 2015, č. j. 30 Ca 175/2001-62, a ze dne 9. 10. 2007, č. j. 30 Ca 110/2005-62). Ve věci nepovažoval konstatování porušení práva za dostačující, tudíž přiznal žalobci odčinění ve formě peněžité kompenzace. Výpočet částky provedl v souladu s kritérii uvedenými v § 31a OdpŠk a Stanoviskem. Žalobce se podle odvolacího soudu nechoval obstrukčně. Na druhou stranu jeho urgencye k urychlení řízení

nepovažoval za tak významnou okolnost, že by ovlivnila zvýšení přiznávané částky. Chování žalobce tak na určení částky nemělo vliv. Vzhledem k tomu, že byla věc projednávána u krajského soudu i Nejvyššího správního soudu (tudíž objektivně musela trvat delší dobu), odvolací soud přiznávanou částku snížil o 30 %. Částku snížil o 20 % také s ohledem na nižší význam řízení pro žalobce. Žalobce se v posuzovaném řízení bránil tomu, aby stavba sousedního objektu neovlivnila dosavadní využití jeho skleníku. Nešlo však o skleník sloužící k podnikání žalobce, ale šlo o vedlejší stavbu na jeho pozemcích. Výsledek stavebního řízení, spočívající v povolení a kolaudování stavby, není pro rozhodnutí o uplatněném nároku žalobce rozhodující. Naopak odvolací soud navýšil částku z důvodu vadného postupu stavebního úřadu, a to o 50 %. Odvolací soud dále uvedl, že v této právní věci není významné tvrzení žalobce, že mu bylo znemožněno předmětný skleník v důsledku jeho trvalého zastínění (nepovolenou stavbou) užívat v souladu s jeho účelem, protože v případě újmy na majetku poškozené osoby se jedná o nárok na náhradu škody, jehož se žalobce v tomto řízení nedomáhal a tyto případné újmy není přiléhavé hodnotit při zvažování následků, k nimž došlo (mělo dojít) v osobnostní sféře poškozené osoby.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Rozsudek odvolacího soudu v rozsahu výroku I napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost spatřuje v tom, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek hmotného i procesního práva, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Konkrétně dovolatelka vymezuje tyto otázky:

a. Zda jakýkoliv projev nemajetkové újmy tvrzený vedlejším účastníkem řízení odvozený z nesprávného úředního postupu v řízení, které není tzv. typovým řízením podle bodu IV. odst. 21 a násl. Stanoviska, je skutečností obecně známou, která se nedokazuje podle § 121 o. s. ř.?

b. Mohou soudy při posuzování nároků podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí ve spojení s § 31a OdpŠk mechanicky bez jakéhokoliv odůvodnění plně aplikovat Stanovisko i tehdy, jedná-li se o situaci výslovně předvídanou bodem I. odst. 4, 5 Stanoviska, resp. jde-li o nárok, na který se stanovisko vůbec nevztahuje, neboť lze zvažovat pouze nesprávný úřední postup podle § 13 odst. 1 věty druhé OdpŠk, tj. ve formě průtahů ve správním řízení a žalobce je toliko tzv. vedlejší účastník správního řízení?

c. Zda zadostiučinění mnohonásobně překračující peněžní ekvivalent hodnoty práv, na kterých mohl být vedlejší účastník správního řízení dotčen, splňuje kritérium přiměřenosti zadostiučinění podle § 31a odst. 1, 2 OdpŠk?

d. Zda nárok na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu podle § 1 odst. 3 ve spojení s § 13 odst. 2 a § 31a odst. 1, 2 OdpŠk je právem ryze osobní povahy?

5. Jako dovolací důvod dovolatelka uvádí nesprávné právní posouzení věci. Ve vztahu k první otázce dovolatelka namítá, že v daném případě se nejedná o některé z typových řízení. Žalobce netvrdil pouze takové projevy nemajetkové újmy, které jsou obvyklým následkem nepřiměřené délky řízení. Žalobce tvrdil také následky „neobvyklé“, které se vztahovaly k významu skleníku pro jeho otce, a jež navíc odvozoval nejen od nepřiměřené délky řízení, ale i od výsledku rozhodovací činnosti správních orgánů. Pouze v případě nejistoty platí vyvratitelná domněnka jejího vzniku, což neplatí tehdy, je-li nejistota spojována s jinou příčinou než nepřiměřeně dlouhým řízením. Nemajetková újma, u které není zjevné, že by ji utrpěla jakákoliv osoba ve shodném procesním postavení, se nepresumuje. Ve vztahu k druhé otázce dovolatelka odkazuje na závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2015, sp. zn. [30 Cdo 344/2014](#). Dle tohoto rozhodnutí Stanovisko v dané věci aplikováno být nemělo. Ve vztahu k třetí otázce dovolatelka namítá, že zadostiučinění musí být přiměřené nemajetkové újmě poškozeného, jejíž intenzita je dána především významem předmětu řízení, který značně koreluje s tím, co je pro poškozeného v sázce. Dovolatelka odkazuje mimo jiné na závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2012, sp. zn. [30 Cdo 3412/2011](#). Ve vztahu ke čtvrté otázce dovolatelka uvádí, že

z účastnického výsledku žalobce vyplynulo, že nemajetkovou újmu spatřuje mj. v důležitosti skleníku pro svého otce. Účelem zadostiučinění však není sanace tvrzených projevů nemajetkové újmy spočívající v tom, že v psychické sféře byly údajně zasaženy třetí osoby. Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobu v plném rozsahu zamítne, případně aby napadený rozsudek společně s rozsudkem soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

6. Žalobce ve svém vyjádření k dovolání uvedl, že dovolání neobsahuje zákonem stanovené náležitosti a taktéž není důvodné. Namítá, že část argumentace žalované směřuje pouze proti skutkovým zjištěním a nikoliv proti právnímu posouzení věci (např. otázka hodnoty práv žalobce dotčených stavebním řízením). Ve vztahu k první dovolatelkou vymezené otázce uvádí, že jde o otázku zmatečnou, neboť žalobce nebyl v posuzovaném řízení vedlejším účastníkem, ale vždy účastníkem přímým, nadto daná otázka nebyla soudy nižších stupňů řešena, ani její řešení nebylo třeba. Z obsahu žaloby nevyplývá, že by žalobce nárokoval náhradu nemajetkové újmy z jiného titulu než z titulu nepřiměřené délky řízení. Jediným uplatněným nárokem v řízení byla náhrada nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou posuzovaného řízení. Ve vztahu k druhé otázce uvádí, že na právních závěrech soudů nižších stupňů nic nemění skutečnost, že správní orgány byly při rozhodování vázány zákonnými lhůtami, v nichž měly rozhodnutí vydat. Žalobce v řízení nenárokoval újmu způsobenou zastíněním skleníku. Zastínění skleníku bylo pouze jednou z řady okolností, pro které žalobce s předmětnou stavbou nesouhlasil. Ve vztahu k třetí otázce uvádí, že se nejedná o otázku právní, ale otázku skutkovou, neboť v první řadě není dán a prokázán předpoklad žalované, že hodnota práv, na kterých byl žalobce dotčen, je mnohonásobně nižší. Nelze vycházet ze zavádějící a nesprávné argumentace žalované, že šlo jen o skleník. Žalobce v řízení brojil rovněž proti zastínění značné části svého pozemku, nepřístupnosti zřízení provozovny klempířství a pokrývačství v dotčené stavbě, rozporem účelu stavby s územním plánem, nárůstem dopravy v místě a podobně, tj. obecně zhoršením kvality bydlení v bydlišti žalobce pro něj a jeho rodinu. Nadto v řízení opakovaně došlo rovněž k poškození procesních práv žalobce. Ve vztahu k poslední otázce žalobce uvádí, že i zde dovolatelka vychází z nesprávných předpokladů (zastínění skleníku). Ani za předpokladu, že jedním z důvodů, které ve stavebním řízení žalobce uplatnil, bylo zastínění skleníku žalobce, využívaného převážně otcem žalobce (jehož újmu žalobce důvodně pocituje jako újmu vlastní), není zastínění skleníku podstatou nároku žalobce. Žalobce navrhuje, aby dovolací soud dovolání, pokud je neodmítne, zamítl.

III.

Přístupnost dovolání

7. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (viz čl. II. bod 7 zákona č. 404/2012 Sb. a čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.), dále jen „o. s. ř.“.

8. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za níž jedná osoba, která má právnické vzdělání [srov. § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř.], dovolací soud se proto zabýval jeho přípustností.

9. Dovolatelkou uváděný rozsudek ze dne 29. 9. 2015, sp. zn. [30 Cdo 344/2014](#), byl schválen na jednání občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu dne 11. 1. 2017 k uveřejnění ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, s následujícími právními větami: „Závěr, že nepřiměřená délka správního řízení způsobila účastníku řízení nemajetkovou újmu, je dán, jde-li ve správním řízení o spor o právo nebo závazek, který je opravdový a vážný a jehož rozhodnutí má přímý vliv na existenci, rozsah nebo způsob výkonu daného práva nebo závazku v jeho poměrech, má-li toto právo nebo závazek základ ve vnitrostátním právu a je-li soukromoprávní povahy. Jestliže správní orgán porušil ve správním řízení povinnost učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě, jde sice o nesprávný úřední postup ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. (ve znění pozdějších

odpisů), avšak vyvratitelná domněnka vzniku újmy se neuplatní.“

10. Rovněž ve výše uvedené věci bylo posuzovaným řízením řízení stavební, přičemž náhrady nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou tohoto řízení se domáhal jiný účastník řízení, nežli žadatel o stavební povolení. Nyní posuzovaná věc je odlišná v tom, že zatímco ve výše uvedené věci byla účastníci posuzovaného řízení oprávněná z věcného břemene váznoucího na sousední nemovité věci, v této věci se odčinění nemajetkové újmy domáhá vlastník sousední nemovité věci. Napadené rozhodnutí tudíž závisí na vyřešení otázky, zda ve vztahu k vlastníkovi sousední nemovité věci dopadá na stavební řízení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, a tudíž zda lze na posuzované řízení aplikovat závěry uvedené ve Stanovisku.

11. Dovolatelkou vymezená otázka výše uvedená pod písm. a) přípustnost dovolání nezakládá. Ze Stanoviska neplyne dovolatelkou dovozovaný závěr, že vyvratitelná domněnka vzniku nemajetkové újmy se vztahuje pouze na tzv. typová řízení, u nichž se předpokládá zvýšený význam pro účastníka. Naopak z části V, resp. z třetí právní věty, Stanoviska je zřejmé, že se vyvratitelná domněnka vzniku újmy vztahuje i na řízení, u nichž se jejich zvýšený význam pro účastníka nepředpokládá. Bude-li odpověď na otázku vymezenou v odst. 10 tohoto rozhodnutí kladná, pak odvolací soud při aplikaci vyvratitelné domněnky postupoval správně. Bude-li odpověď na tuto otázku záporná, pak vyvratitelná domněnka neměla být aplikována vůbec, bez ohledu na význam posuzovaného řízení, a tudíž by napadené rozhodnutí na vyřešení uvedené otázky nezáviselo.

12. V rozsudku ze dne 9. 10. 2012, sp. zn. [30 Cdo 3412/2011](#), Nejvyšší soud uvedl: „Zadostiučinění poskytované podle § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. v případě nepřiměřené délky řízení musí být přiměřené újmě poškozeného, jejíž intenzita je dána především významem předmětu řízení pro poškozeného. Je-li předmětem řízení peněžité plnění, není obecně důvodné, aby ji zadostiučinění přiznané v penězích svou výší přesahovalo, nadto několikanásobně, leda by pro mimořádnou výši zadostiučinění svědčilo některé z kritérií uvedených v § 31a odst. 3 písm. a) až d) OdpŠk.“ Odvolací soud při určení přiměřeného zadostiučinění význam posuzovaného řízení zohlednil, když dospěl k závěru, že význam řízení pro žalobce byl nižší, přičemž z tohoto důvodu zadostiučinění snížil o 20 %. V posuzovaném řízení nebyla jeho předmětem peněžitá částka, tudíž v tomto řízení nelze aplikovat limitaci dle výše uvedeného rozhodnutí. Rovněž otázka uvedená pod písm. c) tudíž přípustnost dovolání nezakládá.

13. Ani poslední dovolatelkou vymezená otázka přípustnost dovolání nezakládá, neboť z obsahu žaloby nevyplývá, že by se žalobce v řízení domáhal jiného nároku než náhrady nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení. Uváděl-li žalobce, že posuzované řízení bylo pro něj významné mimo jiné z toho důvodu, že stavbou došlo k zastínění skleníku, který využíval jeho otec, nelze jen z tohoto tvrzení dovodit, že by tím žalobce uplatnil jiný samostatný nárok, když šlo o okolnost vztahující se k hodnocení kritéria významu řízení pro žalobce.

IV. Přípustnost dovolání

14. Dovolání není důvodné.

15. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud však v posuzovaném řízení žádné vady neshledal.

16. Ve výše uvedené věci sp. zn. [30 Cdo 344/2014](#) Nejvyšší soud dospěl k následujícímu závěru: „V posuzovaném případě byl výsledek stavebního řízení rozhodující pro výkon vlastnického práva účastníků, jež o stavební povolení žádali, neboť právě o jejich právu bylo v tomto řízení rozhodováno.

Naopak v případě žalobkyně, jež je oprávněnou z věcného břemene na sousedící nemovitosti, výsledek daného řízení nemá přímý vliv na existenci, rozsah ani výkon jejího práva ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy, neboť o jejím právu není v řízení rozhodováno, ač rozhodnutím může být dané právo nepřímo dotčeno. Z toho důvodu nelze čl. 6 odst. 1 Úmluvy a na něj navazující judikaturu ESLP a judikaturu Nejvyššího soudu, včetně Stanoviska, na délku posuzovaného řízení aplikovat.“

17. Výše uvedený závěr však nelze bez dalšího aplikovat na situaci, kdy ve stavebním řízení jako jeho účastník vystupuje vlastník sousední nemovité věci. Ochrana vlastnického práva má své základy již v ústavněprávní rovině, konkrétně v čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Právní teorie vychází ze závěru, že vlastnické právo je omezeno jeho vnitřními a vnějšími limity. Pojmová neomezenost vlastnického práva, která bývá označována za jeden z jeho charakteristických rysů, je jen myšlenkovou konstrukcí, která se v praxi nikdy nemohla naplnit; výkon vlastnického práva je naopak vždy právním řádem nějak omezen [srov. SPÁČIL, Jiří. Předmět a obsah vlastnického práva (§ 1011-1012). In: SPÁČIL, Jiří, a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976-1474). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 134. ISBN 978-80-7400-499-5.]

18. Mezi vnější limity vlastnického práva patří rovněž ochrana tzv. sousedských práv (dříve upravených v § 127 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, nyní upravených v § 1013 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Z důvodu ochrany těchto práv je rovněž vlastník sousední nemovité věci účastníkem stavebního řízení ve smyslu § 109 písm. e) zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, aby již v tomto řízení vlastník mohl uplatnit své námitky ohledně neoprávněných imisí, jež by stavba mohla způsobit a které by vedly k zásahu do vlastnického práva souseda.

19. Pokud by vlastník uplatnil své námitky až v civilním řízení, pak, jde-li o imise způsobené samotnou stavbou, jsou tyto námitky nevýznamné, pokud nebyly uplatněny ve stavebním řízení, ač v něm objektivně uplatněny být mohly. Soused, který má za to, že stavba nebo její zřízení může způsobit imise, musí své námitky uplatnit ve stavebním řízení, příp. za podmínek § 1004 u soudu v tzv. posesorním řízení. Pokud by stavební úřad o námitce budoucích imisí sám rozhodl, soud by musel z jeho rozhodnutí vycházet (§ 135 odst. 2 o. s. ř.). To by platilo i v případě, že by tyto námitky nebyly ve správním řízení vzneseny, ač vzneseny být mohly; v územním i ve stavebním řízení totiž platí zásada koncentrace, jejímž účelem je, aby výstavba nebyla mařena námitkami vznesenými např. až po zahájení stavby. S námitkou, která nebyla v územním, příp. stavebním řízení včas vznesena, nelze proto nakládat později jinak (lépe) než s námitkou, která sice vznesena byla, nebyla však shledána důvodnou. Soud by mohl rozhodovat jen o imisích způsobených stavbou postavenou bez stavebního povolení anebo v rozporu s ním. Jinak řečeno: Poté, co byla stavba zřízena, nemůže soused, který byl účastníkem územního a stavebního řízení, uplatnit občanskoprávní námitky týkající se účinků zřízení stavby, které mohl uplatnit již v územním či stavebním řízení (a jejichž úspěšné uplatnění u soudu by vedlo k odstranění nebo ke změně stavby); pokud tak učiní, soud bez dalšího žalobu zamítne [SPÁČIL, Jiří, DOBROVOLNÁ, Eva. § 1013 Omezení vlastnického práva - sousedské právo. In: SPÁČIL, Jiří, a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976-1474). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 146. ISBN 978-80-7400-499-5.]

20. Rovněž Evropský soud pro lidská práva, podle jehož judikatury je třeba vykládat Úmluvu a podle tohoto interpretovat judikatorní použitelnost obecných závěrů zmiňovaného rozsudku Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. [30 Cdo 344/2014](#), se ve své rozhodovací praxi již zabýval otázkou, zda ustanovení čl. 6 odst. 1 Úmluvy dopadá na stavební řízení, pokud nepřiměřenou délku tohoto řízení namítá vlastník sousední nemovité věci. Dospěl k závěru, že i v případě, kdy vlastník sousední nemovité věci v daném řízení poukazuje na nedodržení předpisů veřejného práva, je zřejmý jeho zájem zamezit zásahu do jeho majetkových práv. Práce na sousedním pozemku mohou ohrozit vlastníka sousedního pozemku v užívání jeho majetku a mohou také snížit jeho hodnotu (srov. rozsudek ESLP ze dne 25. 11. 1994 ve věci *Ortenberg proti Rakousku*, stížnost č. 12884/87, nebo

rozsudek ESLP ze dne 6. 3. 2012 ve věci Wurzer proti Rakousku, stížnost č. 5335/07).

21. Z výše uvedeného je zřejmé, že stavební úřad před vydáním stavebního povolení posuzuje případné námitky souseda, přičemž rozhoduje o tom, zda námitky jsou či nejsou důvodné, tedy zda povolovaná stavba povede či nepovede k imisím ve smyslu § 1013 o. z. (resp. § 127 obč. zák.). Jde tudíž o právo soukromoprávní povahy, které má svůj základ ve vnitrostátním právu, přičemž stavebním úřadem je rozhodováno o rozsahu tohoto práva. V případě vlastníka sousední nemovité věci tak na stavební řízení dopadá čl. 6 odst. 1 Úmluvy, a tudíž jeho délku je nezbytné posuzovat jako celek ve smyslu § 13 odst. 1 věty třetí OdpŠk dle kritérií uvedených v § 31a odst. 3 OdpŠk a vyložených ve Stanovisku, jak správně učinily soudy nižších stupňů.

VI. Závěr

22. Jelikož dovolací soud neshledal dovolání důvodným, postupoval podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. a dovolání zamítl.